

вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності; 6) рішення про виселення та вселення фізичних осіб; 7) рішення, за якими боржниками є неповнолітні особи або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена; 8) рішення про конфіскацію майна; 9) рішення, виконання яких віднесено цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання; 9) інші рішення, якщо відповідні обмеження щодо їх виконання приватним виконавцем буде встановлено законом [4, с. 26].

Підсумовуючи усе вищевикладене, вважаємо, що запровадження інституту приватних виконавців у майбутньому допоможе вдосконалити якість виконання судових рішень, а отже і реалізацію прав та інтересів осіб, підтверджених такими рішеннями.

Список використаних джерел

1. Проект Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» № 2506а від 14.08.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56267.

2. Желтухін Є. Приватне виконання: на старт! / Є. Желтухін // Юридична газета. – 2015. – №34 (480). – С. 6.

3. Сайко Л. Ю., Ляшенко В. В. Правові аспекти запровадження інституту приватних виконавців в Україні / Л. Ю. Сайко, В. В. Ляшенко // Молодий вчений. – 2015. – № 5 (20). – С. 75-78.

4. Тараба Н. Алгоритм виконання / Н. Тараба // Юридична газета. – 2015. – №39 (485). – С. 26.

Ковальчук М.О.

студент V курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права ТНЕУ,

Ментух Н.Ф.

ІСТОТНІ УМОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ДОГОВОРУ

Особливою групою договорів, які набувають все більшого значення та поширення на території України, є інвестиційні договори. Обов'язковою умовою визнання договору укладеним є досягнення згоди сторонами щодо усіх істотних умов. Проте, станом на сьогодні, відсутній єдиний узагальнений підхід щодо визначення істотних умов інвестиційного договору.

А.М. Хайрулліна у своїй роботі зазначає, що на противагу зобов'язань, які виникають із закону, договірні не є цілком впорядковані законодавцем. Відтак, для їх мінімального опорядження закон визначає

мінімальні вимоги, що прямо впливають на дійсність угоди – істотні умови договору [1].

Відповідно до ч. 2 ст. 180 Господарського кодексу України господарський договір вважається укладеним, якщо між сторонами у передбачених законом порядку та формі досягнуто згоди щодо усіх його істотних умов. Істотними є умови, визнані такими за законом чи необхідні для договорів даного виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін повинна бути досягнута згода [2] (ззначений припис кореспондується з ч. 1 ст. 628 Цивільного кодексу України).

На необхідності погодження усіх істотних умов у інвестиційному договорі вказує й судова практика. Так, Постановою Вищого господарського суду України від 08.10.2007 року у справі № 2/435 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «Київвисотбуд» до Товариства з обмеженою відповідальністю «Капіталоінвест», третя особа, що не заявляє самостійних вимог – Акціонерний комерційний банк «Київ», про визнання договору недійсним, встановлено, що інвестиційний договір на будівництво житлового комплексу є неукладеним у зв'язку з недосягненням домовленості сторін щодо всіх істотних умов договору [3].

Так, судом встановлено, що сторони досягли згоди щодо предмету договору, строку виконання угоди та ціни (при цьому фактичне перерахування коштів за договором відбулося). Проте, сторонами не було досягнуто згоди та не підписано усіх додатків та додаткової угоди до договору, які визначають технічні характеристики будівництва, графік виконання робіт, порядок розподілу продукції. Зважаючи на це, суд встановив, що сторони не досягли домовленості щодо усіх істотних умов цього договору, адже істотними є й ті умови, щодо яких вимагається погодження хоча б однією із сторін.

Оскільки інвестиційний договір не є окремим видом договору, а групою договорів, стає неможливим встановлення єдиного чіткого переліку істотних умов властивих усім інвестиційним договорам.

В сучасній правовій доктрині неодноразово вживались спроби систематизувати приблизний перелік істотних умов інвестиційного правочину, проте дискусія щодо цього питання сьогодні не є завершеною.

Виходячи із загальних положень Цивільного та Господарського кодексів України щодо договорів (господарських зобов'язань) істотними умовами договору є предмет, строк та ціна. Такі умови є базовими для усіх господарських зобов'язань, цивільно-правових угод, якщо інше не встановлено законом.

Досить суміжний із законодавцем підхід пропонує А.М. Хайрулліна, яка визначає для інвестиційного договору такі істотні умови – предмет, ціну та строк. При цьому, авторка вказує, що умова про предмет має включати погоджені сторонами порядок, строки та джерела фінансування [1].

На нашу думку, визначення предмета інвестиційного договору таким чином обмежить можливість укладення правочинів інвестиційного характеру, спрямованих на досягнення соціального ефекту, угод спрямованих на інвестування немайнових об'єктів, що, на нашу думку, є неприпустимим.

Характеризуючи інвестиційний договір Г.В. Смолин наголошує на таких його істотних умовах: предмет, а саме інвестиції, сторони, форми та об'єкт інвестування, ціна та строк правочину. При цьому, автор вказує, що класифікуюча ознака інвестиційного договору – це специфіка його предмету, яка може проявлятися у такому роді – юридичний (дії, що спрямовуються на здійснення інвестування) та матеріальний (безпосередньо інвестиція) [4, с. 157].

Вважаємо, що здійснений науковцем поділ є дещо обширним. На нашу думку є недоцільним віднесення умови про сторони договору до істотних, оскільки наявність сторін, їхній зв'язок із предметом договору є очевидним та впливає із самої природи правочину.

Схожий перелік пропонується О.М. Вінник, яка відносить до істотних умов інвестиційного договору наступні – предмет, а саме інвестиції в будь-якій не забороненій формі, кількісні та якісні характеристики предмету інвестицій, форму та об'єкт інвестування, ціну договору, строки [5, с.73].

Найбільш доцільним визнання істотних умов інвестиційного договору, на нашу думку, надається В.В. Кафарським. До таких науковець відносить: 1) предмет договору (інвестиції); 2) кількісні та якісні характеристики предмета інвестицій; 3) ціна договору; 4) умова про одержання прибутку (доходу) та/або досягнення соціального ефекту [6, с. 12].

Проте, все-таки вважаємо, що строк угоди має бути включеним до переліку істотних умов. Це обумовлюється тим, що правочин інвестиційного характеру є завжди спрямованим на здійснення інвестиційної діяльності, яка, в свою чергу, має бути обмежена певними часовими рамками. Погодивши строк сторони забезпечують свої права та отримують фактичну змогу вимагати усунення недоліків у виконанні інвестиційного правочину. Для максимально ефективного виконання такої угоди вважаємо за потрібне поряд із строком договору погоджувати й графік виконання робіт чи надання послуг.

При цьому, важливо звернути увагу на відсутність законодавчого визначення соціального ефекту як наслідку виконання інвестиційного правочину.

В.В. Кафарський стверджує, що наявність соціального ефекту в його юридичному значенні можливо виключно за умови, що ті або ж інші юридичні факти або дії утворюють наслідки, що сприяють досягненню пріоритетів соціальної політики держави [6, с. 12].

На нашу думку, автор дещо звужує значення соціального ефекту встановлюючи таку виключність. Виходячи з сутності поняття

«соціальний» вважаємо, що досягнення соціального ефекту може полягати й в досягненні цілей визначених певною територіальною громадою.

При цьому наголошуємо на те, що спеціальним законодавством може встановлюватися спеціальний перелік істотних умов інвестиційного правочину властивий певному виду договору. Так, стаття 10 Закону України «Про концесії» встановлює, що істотними умовами договору концесії є: сторони; види діяльності(роботи, послуги); об'єкт концесії; умови надання земельної ділянки (за необхідності); перелік видів діяльності, що підлягають ліцензуванню; умови встановлення, зміни цін (тарифів) на виготовленні (надані) концесіонером товари(роботи, послуги); строк, умови найму, використання праці працівників; умови використання вітчизняної сировини, матеріалів; умови та обсяги поліпшення об'єкта концесії та порядок компенсації зазначених поліпшень; умови, розмір і порядок внесення концесійних платежів; порядок використання амортизаційних відрахувань; відновлення об'єкта концесії та умови його повернення; відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань, що впливають з концесійного договору; страхування концесіонером об'єктів концесії, взятих у концесію; порядок внесення змін та розірвання договору; порядок вирішення спорів між сторонами; право на отримання інформації та проведення перевірки виконання умов договору; порядок та умови передачі, у тому числі з наданням гарантії кредиторам, прав і зобов'язань, що впливають з концесійного договору; порядок використання об'єктів права інтелектуальної власності [7].

Звісно це є надзвичайно широкий перелік істотних умов, який фактично викоринює свободу договору при укладенні такої угоди. Попри це, зважаючи на суб'єктний склад та специфіку правочину таке законодавче обмеження є виправданим.

Отже, істотні умови інвестиційного договору – це такі умови, за досягнення згоди сторонами щодо яких визначатиме угоду укладеною. До істотних умов інвестиційного договору потрібно відносити наступні: строк, ціну, предмет договору, з врахуванням його кількісних та якісних характеристик, форму та об'єкт інвестування, умову щодо одержання прибутку або ж досягнення соціального ефекту, якщо інше не встановлено законом(для певного виду договорів) або ж не погоджено сторонами.

Список використаних джерел

1. Хайруллина А.М. Инвестиционный договор: понятие и существенные условия / А.М. Хайруллина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gramota.net/materials/3/2012/11-1/49.html>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

3. Постанова Вищого господарського суду України від 08.10.2007 року у справі № 2/435. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.arbitr.gov.ua/docs/28_1738632.html

4. Смолин Г.В. Господарське право України. Особлива частина: навчальний посібник / Г.В. Смолин. – Л. : ЛДУВС, 2010. – 580 с.

5. Вінник О.М. Інвестиційне право : навчальний посібник / О.М. Вінник. – К.: Юридична думка, 2005. – 568 с.

6. Кафарський В.В. Інвестиційні договори в Україні: поняття, види, зміст, правове регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / В.В. Кафарський; НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2006. – 20 с.

7. Про концесії: Закон України від 16.07.1999 № 997-XIV // Відомості Верховної ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.

Пелешок П.А.

студент II курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю н., доцент, доцент кафедри

конституційного, адміністративного та фінансового права

Росоляк О.Б.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ

Протягом усіх років незалежності України держава намагається побудувати ефективну систему управління, яка б забезпечувала ефективний розвиток територій [7]. На мою думку це питання зараз є досить актуальним для нашої держави тому я розгляну дану тему в аспекті всіх подій, які зараз відбуваються в країні. В Україні зараз війна і багато політиків і науковців пов'язують з недостатністю повноважень які є на місцях, а також недостатності фінансових ресурсів для створення матеріальної бази місцевого самоврядування. Враховуючи складну економічну, політичну, воєнну ситуацію, 28 грудня 2014 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» [5]. Цим самим було розпочато черговий етап бюджетної децентралізації. Питання вічне – Європа впродовж останнього століття також знаходиться в пошуках ефективної системи функціонування місцевого самоврядування, тому зараз ми можемо говорити про окремі аспекти реформування місцевого самоврядування [6]. Важлива роль також належить, умовам, за яких відбувається процес децентралізації, а саме тимчасовій окупації окремих територій та умов воєнної агресії, при яких процес бюджетної децентралізації можна розцінювати як один з методів налагодження відносин з тимчасово окупованими територіями [2]. Проте реформа не є завершеною, оскільки адміністративно-територіальний устрій України залишився ще радянського зразка, а система виконавчої влади і органів місцевого самоврядування створені на основі вертикальної системи